

Kontorer og Advokatværelser, i Kælderen bliver der Budlejlighed, og 1ste Sal er beregnet til Sølvkammer m. v. For at der ikke i Fremtiden skal komme nogen Misforstaaelse, har jeg derfor fundet det naturligt delvis at undtage disse to Forbindelsesbygninger, og det er det, Ændringsforslaget gaar ud paa, idet der i § 2, Punkt 8, indføjes disse Ord: „dog med Undtagelse af de Dele af de to nordre Forbindelsesbygninger, som efter Slottets Byggeplan skulle anvendes paa anden Maade“. — Dernæst har jeg af sproglige Hensyn omskrevet Begyndelsen af Punktet. Jeg tillader mig at anbefale dette Ændringsforslag, for at der ikke skal opstaa Misforstaaelser med Hensyn til Benyttelsen af de to nordre Fløje af Christiansborg Slot.

Moltesen: De Ændringsforslag, som, foruden det af Konseilspræsidenten stillede, foreligge til denne Behandling, ere stillede af Finansudvalgets Flertal, men jeg har faaet Lov til som Sprogudvalgets Formand at begrunde dem, da det er Sprogudvalget, der har Ansvaret for, at de ere blevne stillede. Sprogudvalget vil for saa vidt faa den væsentligste Del af baade Æren og Skammen, som maatte følge med disse Ændringsforslag. De vigtigste af dem ere naturligvis de, der gaa ud paa at erstatte „Civilliste“ med det gamle danske Ord „Kongelev“, „Apanage“ med „Aarpenge“ og „Domæner“ med „Krongodser“. De andre Ændringsforslag ere af rent fornel Natur.

Da vi fik Grundloven, lavede man forskellige nye Ord. I Stedet for „Præsident“ tog man „Formand“, i Stedet for „Komité“ „Udvalg“, og forskellige andre fortræffelige danske Ord dannede man da. Folk rystede paa Hovedet og mente, at det nærmest var latterligt at gaa bort fra de gængse Ord og tage disse nylavede danske. Men nu er der sikkert ingen her i Tinget eller i det danske Folk, som vilde undvære dem. Paa samme Maade tog man i Stedet for „Senat“ og „Deputeretkammer“ de to gamle middelalderlige Ord „Landsting“ og „Folketing“. Skønt „Landsting“ efter sin historiske Oprindelse betyder Provinsting, Provinsforsamling, tog man det alligevel i Betydningen Senat eller Overhus. Dette ere vi sikkert Grundlovens Fædre uhyre taknemmelige for. I det hele taget sætter enhver Opgangstid i en Nation sig Spor ogsaa i Sproget; den sprogdannende Evne hænger sammen med Nationens Fornylessevne. Og da vi sikkert alle sammen haabe

paa, at netop denne Tid skal blive en Fornylesens Tid for vort Land, ville vi ogsaa gerne være med til at udøve den Virksomhed og være med i det Arbejde, som saadanne Tider nu en Gang medføre, og være Redskab for denne Fornylesens Aand.

Naar man i 1848 beholdt Ordet „Civilliste“ i Stedet for at tage et dansk Ord, kunde det forsvares, fordi den danske Konge da tillige var tysk Fyrste, og til Civillisten blev der ydet Tilskud baade af tyske og danske Undersaatter. Derfor tog man et internationalt Ord. Men da den danske Konge nu kun er dansk Konge, er Konge over et nordisktalende Folk, er det rimeligt, at vi nu tage et nordisk Ord, saa meget mere som „Civilliste“ er et Ord, som faa fatte Mening af. Selv i England er det blevet stemplet som det mest meningsløse af alle Navne, idet den store engelske Historiker Macaulay kalder det „the most unmeaning of all names“. Dem, der have Interesse af at gøre sig bekendt med Ordets historiske Oprindelse, kan jeg henvise til Macaulay's History of England, III. Bind, Side 558—59, hvoraf et Eksempplar findes i Rigsdagens Bibliotek. Ordet har sin Oprindelse fra 1690. Da Vilhelm af Oranien var bleven Konge af England, og man vilde bevilge ham og Dronning Maria en større Løn, øgede man den gamle Kongeløn med 300,000 Lst. af foldindtægterne, men paa Betingelse af, at Kongen heraf skulde afholde Udgifterne til nogle civile Embedsmænd. Man lavede en Liste, hvorpaa de civile Embedsmænds Navne vare opførte, som skulde underholdes af Kongelønnen. Nu er naturligvis i England som alle andre Steder dette ejendommelige Forhold ophørt. Men dette det mest meningsløse af alle Navne, som Macaulay siger, er blevet brugt i England som et Udtryk for Kongeløn eller det, som Sprogudvalget nu vil foreslaa at kalde Kongelev. Macaulay undrer sig meget over, at dette „det mest meningsløse“ Ord er blevet optaget i nogle af Nabolandenes Sprog, det er for ham en Gaade.

Sprogudvalget har derfor ment, at det var dets Pligt at søge et dansk Ord, og det har søgt Raad hos nordiske Filologer og danske Historikere. Vi have faaet Raad, der gik i forskellig Retning. Det var rimeligt at spørge, hvad Islænderne kalde Civilliste. Professor Finnur Jonsson oplyser, at det hedder paa islandsk lifeyrir, det vil sige „Livøre“, et fortræffeligt Ord, men det turde vi alligevel ikke foreslaa lige saa lidt som nogle af de andre